

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Петіна О.М.

аспірант,

Кіровоградський національний технічний університет

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ

В умовах зростаючих процесів глобалізації, руху розвинених країн до економіки знань, однією з найголовніших завдань держави є формування та ефективне використання інноваційного потенціалу населення і особливо його перспективної частини – обдарованої молоді. Поняття «обдарована молодь», на перший погляд, здається ексклюзивним і таким, що охоплює лише невелику, визначену кількість молоді, утім, це поняття розглядається в інших випадках та охоплює більш широку категорію молоді. Крім того, концепція обдарованості тісно взаємопов'язана із розвитком потенціалу. З цієї точки зору, кожна молода людина має потенціал, прихований талант, який можливо, ще не було виявлено. Міжнародні оглядачі національної молодіжної політики України говорячи про талановиту молодь, відзначають, що, перш за все, йдеться про особисту ініціативу молоді, та твердо впевнені, що талановитими молодими людьми є ті, хто прагне бути залученими та активними: «ті, хто мають гарні ідеї, але їм потрібна підтримка в їх здійсненні» [1, с. 153].

Можна висловити припущення, що формування, розвиток та реалізація інноваційного потенціалу особистості має певні економічні межі, що визначаються рівнем економічного розвитку суспільства, та соціальні межі, які визначаються базисними суспільними інститутами, в першу чергу інститутами сім'ї, культури, освіти, науки і праці. Повноцінна та розвинена особистість може сформуватися за умов, коли на задоволення своїх потреб (моральних, матеріальних) вона не змушена витратити більшу частину свого часу, а також за умов, коли суб'єкти впливу, а саме: громадські об'єднання, заклади освіти і виховання, заклади науки, заклади культури, підприємства, обласні та місцеві органи влади, регіональні організації й установи, уряд (громадянське суспільство в цілому) виконують свої функції належним чином.

Розділяємо точку зору авторів, які переконані в тому, що держава повинна виробити по відношенню до молодого покоління реалістичну, збалансовану, зважену політику [2, с. 25]. Адже очевидно, що одним із ключових інститутів інноваційної економіки є держава. Вона не повинна прямо втручатися в інноваційні процеси. Але в її функції входить створення такого інституційного середовища, яке спроможне забезпечити належне фінансування організаційних структур, що генерують інновації, мінімізацію опортуністичної поведінки суб'єктів господарювання на стадії комерціалізації інновацій та надання фінансової підтримки інноваторам у галузях, що є

стратегічно важливими для економічної безпеки та конкурентоспроможності національної економіки [3, с. 17]. Вважаємо крайнє важливим питанням розробку державної молодіжної політики в даному руслі, оскільки саме молодим людям належить стати творцями майбутніх інновацій.

В Україні таке розуміння поділяють представники депутатського корпусу, працівники міністерств, обласних адміністрацій, проте переважно таке розуміння обмежується деклараціями [4, с. 240]. На практиці гостро не вистачає державної підтримки підприємницьких ініціатив молоді, державного фінансування підготовки молодих вчених, талановитих студентів, гарантування першого робочого місця найкращим випускникам вузів, не говорячи про всіх. Як результат, зростає інтелектуальна міграція, кожен другий випускник не може працевлаштуватися. Крім того, за таких умов молодь доволі часто погоджується на роботу, яка не відповідає її фаховій та здобутій освіті, не має соціальних гарантій, а також характеризується гіршими умовами праці та більш низьким рівнем заробітної плати порівняно з офіційним сектором [5, с. 52].

Можна з упевненістю сказати, що особливої уваги заслуговує розробка системи стимулів для паралельного розвитку інноваційного потенціалу молоді та впровадження інновацій у виробництво. Поділяємо точку зору економіста Б. Санто, що виділяє три основні групи різноманітних методів стимулювання інноваційної діяльності [6]. До першої групи відноситься стимулювання як окремих інноваторів, так і груп інноваційних працівників. Друга група стимулів є найчисельнішою і до неї входять економічні, наукові, технічні та інші стимули. В цій же групі автор виокремлює заходи, які вживає держава в галузі патентування, капіталовкладень, нормативного регулювання та методи стимулювання інноваційної діяльності за допомогою надання кредитів, регулювання зборів, податкових пільг тощо. До третьої групи належить можливість доступу до різних фінансових засобів, використання різного роду фондів, призначених для розвитку інноваційної діяльності. Але, вищенаведені методи стимулювання не враховують окремі аспекти інноваційної діяльності молодіжного сектору. Звідси виникає нагальна потреба розробки ефективної системи методів стимулювання і залучення молоді до інновацій. Це дозволило б успішно реалізувати їх інноваційний потенціал розвитку, і потенціал всієї економіки, який міститься у високому освітньому та професійному рівні значної частини молодіжних трудових ресурсів України.

В той же час вважаємо, що в інтересах розвитку інноваційного потенціалу молоді варто відійти від патерналістської моделі державної політики, розширювати взаємодію державних структур з громадськими та благодійними організаціями [7, с. 150], впроваджувати механізми партнерства із застосуванням податкових пільг, механізмів кредитування соціальних потреб для молоді, що працює в інтелектуальному бізнесі. Переконані, просто виявити обдаровану молодь є недостатнім для забезпечення їхнього успіху в житті. Правильно обрана політика має забезпечити таких молодих громадян системною підтримкою у розвитку та реалізації їх інноваційного потенціалу, створити умови для активізації інноваційної компоненти трудової діяльності, креативного мислення та впровадження конкурентоспроможних інтелектуальних ідей. В даному контексті, головною метою молодіжної державної політики в сфері різнобічного розвитку молоді має бути стратегічна

орієнтація на створення соціально-економічних, організаційних та правових умов на всіх етапах становлення молодого громадянина (виховання, навчання, працевлаштування). Іншими словами, у роботі з творчою молоддю потрібен системний, науково обґрунтований підхід, довгостроковий план дій, результати якого стануть відчутними в найближчій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Молодіжна політика в Україні: висновки команди міжнародних оглядачів Ради Європи, Рада Європи, 2013. – 188 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://youth-worker.org.ua/downloads/tag/molod-ukrayini/>.
2. Масюк О. Міфологеми соціального партнерства / О. Масюк // Політичний менеджмент – 2008. – № 2(29). – С. 24–26.
3. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін.; НАН України. – К., 2015. – 336 с.
4. Інтелектуальний потенціал: соціальні виміри використання та розвитку [монографія] / М. В. Семикіна, В. І. Гунько, С. Р. Пасека / За ред. М. В. Семикіної. – Черкаси: видавництво ТОВ «МАКЛАУТ», 2012. – 336 с.
5. Національно-патріотичне виховання – державний пріоритет національної безпеки. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2014 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. колег., Беляєва І. І., Митрофанський С. В. та ін.]. – К., 2015. – 200 с.
6. Санто Б. Инновация как средство экономического развития [Текст] / Б. Санто: Пер. з угор. зі змінами. та доп. автора, під заг. ред. Б. В. Сазонова. – М.: Прогресс, 1990. – 296 с.
7. Балакірева О. М., Головенько В. А. Державна молодіжна політика як важливий напрям діяльності владних інститутів щодо розв'язання проблем молоді в сучасній Україні // Укр. соціум. – 2006. – № 6. – С. 149–150.